



# ODPOVEDE EURÓPSKEJ KOMISIE

## NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

**Synergie medzi programom Horizont 2020  
a európskymi štrukturálnymi a investičnými  
fondmi:**

ich celý potenciál zostáva nevyužitý

# Obsah

ZHRNUTIE (body I – IX).....	3
ÚVOD (body 1 – 9).....	4
ROZSAH AUDITU A AUDÍTORSKÝ PRÍSTUP (body 10 – 13).....	6
PRIPOMIENKY (body 14 – 78).....	6
ZÁVERY A ODPORÚČANIA (body 79 – 91).....	11
Odporúčanie 1 – Zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi zapojenými do riadenia EŠIF a rámcových programov.....	12
Odporúčanie 2 – Využívať potenciál údajov na podporu synergií.....	13
Odporúčanie 3 – Zvýšiť využívanie nadväzujúcich synergií.....	13
Odporúčanie 4 – Zlepšiť tok informácií o projektoch, ktoré získali známku excelentnosti.....	13

V tomto dokumente sa predkladajú odpovede Európskej komisie na pripomienky k osobitnej správe Európskeho dvora audítora v súlade s článkom 259 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré budú uverejnené spoločne s osobitnou správou.

# ZHRNUTIE (body I – IX)

## Odpovede Komisie:

**I.** Program Horizont 2020 a jeho nadväzujúci program Horizont Európa sú hlavnými programami Európskej únie, z ktorých sa podporuje výskum a inovácia. Ich konečným cieľom je vytváranie pracovných miest, podpora hospodárskeho rastu, podpora konkurencieschopnosti priemyslu a zvýšenie atraktívnosti Únie v oblasti výskumu a inovácie.

V rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) sa takisto zmobilizovali významné zdroje na podporu inovácie a členských štátov a na pomoc pri preklenutí rozdielov v inovácií.

Rozpočtové prostriedky Komisie pridelené na výskum a inováciu počas obdobia 2014 – 2020 odrážajú ambíciu EÚ investovať do budúcnosti Európy.

**II.** Zblíženie politiky súdržnosti a programu Horizont Európa bolo v posledných rokoch dôležitou prioritou Komisie, najmä v rámci prípravy na roky 2021 – 2027. Cieľom je posilniť dosah oboch politík vytváraním komplementárnosti, a to hlavne v menej rozvinutých a okrajových regiónoch. Podpora integrovaného prístupu a posilňovanie synergií medzi týmito kľúčovými nástrojmi EÚ (a ich príslušnými piliermi a cieľmi politiky) môže viesť k situácii výhodnej pre všetky strany, z ktorej bude ťažiť každý. Možno napríklad podporovať udržateľný a inteligentný regionálny hospodársky rozvoj a zároveň celkovo zlepšovať inovačný ekosystém EÚ a zabezpečiť, aby lepšie reagoval na kľúčové spoločenské výzvy a efektívnejšie rozvíjal kľúčové strategické hodnotové reťazce.

Na základe tohto prístupu vzniknú nové príležitosti na pomoc pri podpore inovácií vo všetkých regiónoch a lepšiu integráciu menej rozvinutých a okrajových regiónov do Európskeho výskumného priestoru (EVP) a európskeho inovačného ekosystému.

**V.** Už od roku 2014 sa v usmerňovacom dokumente vypracovanom Komisiou<sup>1</sup> zdôrazňovalo, že „pretavenie tejto novej reality do praxe bude vzdelávacím procesom, keďže európske štrukturálne a investičné fondy sa vykonávajú podľa pravidiel zdieľaného riadenia členských štátov, zatiaľ čo podpora na programy Horizont 2020, COSME, Erasmus+ atď. sa prideliuje na úrovni EÚ (priamo alebo nepriamo Komisiou).“

Komisia pracuje na viacerých aspektoch zameraných na podporu väčších synergií, najmä na obdobie 2021 – 2027, ako je zjednodušenie a zosúladenie nariadení súvisiacich s týmito politikami, v spolupráci s rozpočtovými orgánmi. Je to znak jej záväzku pretaviť synergie do praxe. Okrem toho sa realizovali viaceré činnosti zamerané na propagáciu synergií. Komisia zverejnila brožúru s príkladmi synergií v minulom programovom období a propagovala príklady systémov podporujúcich projekty, ktoré získali známku excelentnosti (ZE), a držiteľov známky, ktorí prijímajú finančné prostriedky, prostredníctvom webového sídla známky excelentnosti.

---

<sup>1</sup> Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes: guidance for policy-makers and implementing bodies* (Umožnenie synergií medzi európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi, programom Horizont 2020 a ďalšími programami Únie spojenými s výskumom, inováciou a konkurencieschopnosťou: usmernenie pre tvorcov politik a vykonávacie orgány), Úrad pre vydávanie publikácií, 2014, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/84939>.

Lepšie pochopenie na úrovni členských štátov, pokiaľ ide o ciele politik EÚ, však môže prispieť k zabezpečeniu lepšieho návrhu ich strategických dokumentov. Komisia uznáva, že existuje určitý priestor na zvýšenie synergií a zosúladenie medzi cieľmi politik a programami EÚ na úrovni EÚ, ako aj vnútroštátnej úrovni a že je potrebné urobiť viac.

**VI.** Z najnovšej štúdie<sup>2</sup> o stanovovaní priorít v stratégiách pre inteligentnú špecializáciu (stratégie S3) v EÚ vyplynulo, že prioritné oblasti stratégií S3 v EÚ vychádzajú prevažne zo súboru objektívnych postupov identifikácie založených na údajoch. Viedlo to k prístupom stanovovania priorít v rámci členských štátov/regiónov EÚ, v ktorých sa definuje obmedzený, ale často široký súbor prioritných oblastí zameraných na výskum a vývoj a viac tém založených na technológii.

Komisia sa domnieva, že stratégie pre inteligentnú špecializáciu často zodpovedajú prioritným oblastiam programu Horizont, aj keď sa na ne výslovne krížovo neodkazuje.

Široký rozsah priorít inteligentnej špecializácie nevyhnutne neobmedzuje možnosť vytvárania synergií.

**VII.** Zároveň, zatiaľ čo si všetci prijímatelia grantov programu Horizont 2020 musia stanoviť plány pre nadväzujúce využívanie, nemusia vždy považovať finančné prostriedky z EŠIF za mechanizmus na ďalšie využitie svojich výsledkov výskumu alebo výslovne na ne odkazovať. Samo osebe nie je problematické, ak plány využívania nie sú podmienené trvalými subvenciami z rozpočtu EÚ.

Mnohé riadiace orgány úspešne vykonávajú opatrenia na podporu inovácie, a tak vytvárajú príležitosti pre nadväzujúce synergie. Členské štáty by však mali ďalej rozšíriť svoje vnútorné kapacity s cieľom maximalizovať príležitosti na zvýšenie synergií.

**VIII.** Jedným z kľúčových nástrojov na dosiahnutie synergií je známka excelentnosti, ktorou sa uznáva hodnota návrhu a pomáha sa ďalším financujúcim orgánom využívať vysokokvalitný postup hodnotenia Komisie.

Prijímatelia známky excelentnosti nie sú povinní oznamovať využívanie svojich projektov v rámci iných nástrojov financovania. Komisia preto nemôže určiť presnú sumu návrhov projektov, ktoré získali takéto financovanie, môže však byť vyššia než suma, ktorú dobrovoľne oznámili členovia spoločenstva praxe pre známku excelentnosti.

**IX.** Komisia prijíma odporúčania.

---

<sup>2</sup> Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, *Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report* (Štúdiá o stanovovaní priorít v stratégiách pre inteligentnú špecializáciu v EÚ: záverečná správa), Úrad pre publikácie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>.

# ÚVOD (body 1 – 9)

## Odpovede Komisie:

**01.** Ako je vyjadrené v oznámení Komisie<sup>3</sup> o programe Horizont 2020, „[v]ýskum a inovácie pomáhajú vytvárať pracovné miesta, zvyšovať prosperitu a zlepšovať kvalitu života a verejných statkov. Prinášajú prelomové vedecké a technologické objavy, ktoré sú potrebné na riešenie naliehavých spoločenských výziev. Výskum a inovácie sa stali stredobodom stratégie Európa 2020 na podporu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.“

Súčasná Európska komisia (2019 – 2024) navyše ponecháva túto politiku v jadre svojich politických priorit.<sup>4</sup>

**03.** Komisia zdôrazňuje všeobecnú potrebu rozvoja synergií s ďalšími programami Únie, ako je spoločný strategický rámec v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, a s programom v oblasti konkurencieschopnosti a MSP.

**04.** Tento cieľ sa odráža aj v nariadení o programe Horizont Európa: „... Program by sa mal usilovať o synergie s ostatnými programami Únie, počnúc ich navrhovaním a strategickým plánovaním, cez výber projektov, riadenie, komunikáciu, šírenie a využívanie výsledkov až po monitorovanie, audit a spravovanie. ... S cieľom zabrániť duplicitě alebo prekryvaniu, zvýšiť pákový efekt financovania zo strany Únie a znížiť administratívne zaťaženie žiadateľov a prijímateľov by sa malo umožniť propagovať synergie najmä alternatívnym, kombinovaným a kumulatívnym financovaním a prevodom zdrojov.“

V nariadení o spoločných ustanoveniach (NSU)<sup>5</sup> (odôvodnenie 61) sa uvádza: „Mali by sa optimalizovať synergie medzi fondmi a priamo riadenými nástrojmi. Malo by sa zjednodušiť poskytovanie podpory vo forme príspevku z fondov na operácie, ktoré už získali známku excelentnosti alebo boli spolufinancované z programu Horizont Európa. Podmienky, ktoré sa už posúdili na úrovni Únie pred udelením známky excelentnosti alebo pred spolufinancovaním z programu Horizont Európa, by sa nemali posudzovať znova, pokiaľ operácie spĺňajú obmedzený súbor požiadaviek, stanovených v tomto nariadení. Tým by sa malo uľahčiť aj dodržiavanie príslušných pravidiel stanovených v nariadení Komisie (EÚ) č. 651/2014.“

**05.** Uvedené odkazy zdôrazňujú význam rozvoja synergií medzi politikami Európskej únie, pričom toto úsilie uznali kľúčové zainteresované strany. V tejto súvislosti Komisia vydala usmerňovací dokument o príležitostiach na maximalizáciu synergií medzi programom Horizont Európa a Európskym fondom pre regionálny rozvoj (EFRR). V dokumente sa kladie dôraz na nové možnosti synergií a objasňuje sa praktické vykonávanie pre riadiace orgány v rámci politiky súdržnosti, národné kontaktné miesta programu Horizont Európa a predkladateľov/navrhovateľov projektov

<sup>3</sup> OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inovácie/\*COM/2011/0808 final\*.

<sup>4</sup> POLITICKÉ USMERNENIA PRE BUDÚCU EURÓPSKU KOMISIU 2019 – 2024 ([https://ec.europa.eu/info/files/political-guidelines-new-commission\\_sk](https://ec.europa.eu/info/files/political-guidelines-new-commission_sk)).

<sup>5</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159 – 706).

programu Horizont Európa. Zdôrazňuje sa v ňom spoločná zodpovednosť všetkých aktérov pri dosiahnutí úspechu.

**07.** EDA zdôrazňuje zložitosť tohto úsilia, keďže viaceré aspekty (ciele, riadenie, vykonávanie a stanovovanie priorít) rôznych nástrojov sa úplne nezhodujú.

Program Horizont 2020 sa zameriava na podporu excelentnosti výskumu a inovácie v súlade s článkom 179 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Cieľom politiky súdržnosti je propagovať a podporovať celkový harmonický rozvoj členských štátov a ich regiónov v súlade s článkom 174 ZFEÚ, a to najmä zmenšovaním regionálnych rozdielov. EFRR a program Horizont 2020 sú nástroje EÚ, ktoré podporujú investície do výskumu a inovácie.

Zbliženie politiky súdržnosti a programu Horizont Európa bolo v posledných rokoch dôležitou prioritou Komisie, najmä v rámci prípravy na roky 2021 – 2027. Cieľom je posilniť dosah oboch politik vytváraním komplementárnosti, a to hlavne v menej rozvinutých a okrajových regiónoch. Podpora integrovaného prístupu a posilňovanie synergii medzi týmito kľúčovými nástrojmi EÚ (a ich príslušnými piliermi a cieľmi politiky) môže viesť k situácii výhodnej pre všetky strany, z ktorej bude ťažiť každý.

## ROZSAH AUDITU A AUDÍTORSKÝ PRÍSTUP (body 10 – 13)

Žiadne odpovede Komisie.

## PRIPOMIENKY (body 14 – 78)

### Odpovede Komisie:

**14.** Prostredníctvom politik Komisie, ktoré podliehajú auditu EDA, sa sledujú ciele týkajúce sa regionálneho rozvoja a výskumu a inovácie. Tieto politiky sa vo veľkej miere vykonávali samostatne. Zameranie na rozvoj synergii je relatívne nový krok vpred vo vykonávaní uvedených politik. Komisia od začiatku programového obdobia 2014 – 2020 aktívne pracuje na propagovaní synergii. Úloha Komisie pri zjednodušovaní a zosúladovaní nariadení týkajúcich sa uvedených politik je dôkazom jej úsilia o úspešné dosiahnutie väčších synergii.

**16.** Komisia sa trvalo usiluje o spoločné a konzistentné fungovanie rôznych programov Únie v záujme dosiahnutia cieľov Európskej únie. Komisia oceňuje, že sa uznalo jej úsilie o zosúladenie nariadení na obdobie 2021 – 2027.

Komisia sa domnieva, že spoločné úsilie, ktoré viedlo k zmenám zavedeným na obdobie 2021 – 2027, už umožnilo zvýšenie informovanosti a vzájomné poznatky o cieľoch a príležitostiach, čo malo samo osebe pozitívny vplyv.

**19.** Výskumná služba Európskeho parlamentu ukazuje zložitosť tohto úsilia. V dokumente sa uvádzajú určité informácie a poznámky o tom, ako napredovať a prekonať vzniknuté ťažkosti, ktoré bránia rozvoju väčších synergii.

Útvary Komisie úzko spolupracovali pri rozširovaní príležitostí na dosiahnutie synergii prostredníctvom koordinovanejších pravidiel na obdobie 2021 – 2027 a premietnutí ustanovení do všetkých príslušných právnych predpisoch (program Horizont Európa, politika súdržnosti, všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách pre štátnu pomoc). Tieto útvary v súčasnosti spolupracujú pri zabezpečovaní toho, aby riadiace orgány EFRR a zainteresované strany v oblasti výskumu a inovácie využili príležitosti, ktoré poskytuje viacročný finančný rámec na vytváranie a maximalizáciu rôznych druhov synergii. Nové možnosti sa členským štátom, regiónom a zainteresovaným stranám už prezentovali pri rôznych príležitostiach. Okrem toho je od 5. júla 2022 k dispozícii nové usmernenie o príležitostiach na maximalizáciu synergii medzi programom Horizont Európa a Európskym fondom pre regionálny rozvoj<sup>6</sup>.

**21.** Zatiaľ čo existujú viaceré podujatia a mechanizmy na výmeny medzi Komisiou a vnútroštátnymi a regionálnymi zainteresovanými stranami vrátane formálneho postupu spolupráce medzi Komisiou, členskými štátmi a relevantnými zainteresovanými stranami počas legislatívneho postupu a následného programovania a vykonávania nástrojov (napr. strategické programovanie, spoločenstvo praxe pre známku excelentnosti), malo by sa vynaložiť ďalšie úsilie, aby sa zabezpečili synergie pri vykonávaní (pozri odpoveď Komisie na bod 19).

### **RÁMČEK 1 – Spoločenstvo praxe pre známku excelentnosti: pozitívny príklad spolupráce na viacerých úrovniach**

Členmi spoločenstva praxe pre známku excelentnosti sú najmä riadiace orgány EFRR, ale aj iné verejné a súkromné subjekty s právomocami financovania, ktoré sa zaviazali vykonávať činnosti podporujúce známku excelentnosti a ktoré sa rozhodli pripojiť k spoločenstvu na dobrovoľnom základe. Spoločenstvo má v súčasnosti 250 členov a pracuje prostredníctvom pravidelných zasadnutí, ktorým predsedá Komisia. V rámci spoločenstva existuje platforma (SINAPSE), ktorá umožňuje výmenu informácií a najlepších postupov týkajúcich sa známky excelentnosti.

**24.** Komisia je od veľmi ranných fáz programu Horizont 2020 toho názoru, že lepšou komunikáciou na vnútroštátnej úrovni možno zlepšiť konzistentné vykonávanie programov EÚ.

Potvrdzuje sa to v bode 3.3 usmerňovacieho dokumentu z roku 2014 (Činnosti pre vnútroštátne a regionálne orgány zapojené do programu Horizont 2020 a iných relevantných programov EÚ). V tomto bode sa odkazuje na potrebu rôznych subjektov v rámci programov EÚ, ako sú národné kontaktné miesta (NKM) programu Horizont 2020, sieť Enterprise Europe Network atď., spolupracovať s vnútroštátnymi riadiacimi orgánmi a zvyšovať informovanosť o možnostiach kombinovaného využívania finančných prostriedkov z EŠIF a programu Horizont 2020.

Okrem toho sa v ňom odporúča organizovanie seminárov, na ktorých sa stretnú príslušné riadiace orgány a subjekty zodpovedné za výskum a inovácie pre inteligentnú špecializáciu a zástupcovia rôznych programových výborov programu Horizont 2020, COSME atď., s cieľom diskutovať o možných synergiách a synchronizácii rozhodnutí o financovaní, pravidelne si vymieňať informácie a vzájomne sa informovať o aktuálnom stave vykonávania stratégií výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu (RI S3). Mohli by napríklad preskúmať potenciálne alternatívne financovanie/presmerovanie vysokokvalitných návrhov v rámci programu Horizont 2020, ktoré získali bodové hodnotenie nad prahovou hodnotou a pre ktoré nebol v programe Horizont 2020 k dispozícii dostatok rozpočtových prostriedkov.

<sup>6</sup> C(2022) 4747 final: OZNÁMENIE KOMISIE Schválenie obsahu návrhu oznámenia Komisie o synergiách medzi programami EFRR a programom Horizont Európa, 5. júla 2022.

**26.** Informácie o projektoch podporovaných z rámcových programov sú dostupné prostredníctvom prehľadu programu Horizont<sup>7</sup> a databáz CORDIS<sup>8</sup>, Kohesio<sup>9</sup> a jednotlivých webových sídel.

Údaje o rámcových programoch sa okrem toho zverejňujú ako otvorené údaje na oficiálnom portáli pre údaje o Európe [data.europa.eu](https://data.europa.eu)<sup>10</sup>, čím sa podporuje transparentnosť, opakované použitie a prepojenie všetkými externými zainteresovanými stranami.

**29.** Komisia vyvinula dátové a informačné nástroje s cieľom poskytovať zrozumiteľné a transparentné informácie o prijímateľoch rámcových programov pre výskum a inováciu (prehľad programu Horizont je dostupný aj prostredníctvom európskeho portálu financovania a verejných súťaží<sup>11</sup>) a o politike súdržnosti EÚ (Kohesio), ktoré sú v prevádzke od marca 2022.

Údaje o programoch v oblasti výskumu a inovácie, najmä o programe Horizont 2020, sú verejne dostupné. Pokiaľ ide o projekty programu Horizont 2020 v oblasti výskumu a inovácie okrem databázy CORDIS, Komisia poskytovala členským štátom obmedzenú databázu eCORDA až do spustenia verejného prehľadu programu Horizont 2020 v roku 2018 (a ktorý sa v roku 2021 integroval do prehľadu programu Horizont). Tento prehľad je dostupný na portáli financovania a verejných súťaží a je sprístupnený širokej verejnosti.

Pozri aj odpoveď na bod 31.

**30.** Databázy programu Horizont a politiky súdržnosti majú odlišný formát, čo odráža rozdiely v právnom rámci týchto nástrojov.

Zavedenie spoločnej a štatistickej taxonómie je zložité, a to aj z dôvodu rôzneho rozsahu pôsobnosti týchto nástrojov. V prípade stratégií S3 sa nevyžaduje ich stanovenie v rámci určitej ustálenej klasifikácie (okrem NACE, klasifikácie ekonomických činností), ale stanovujú sa miestne orientovaným postupom zdola nahor v procese podnikateľského objavovania.

**31.** Mechanizmy oznamovania a monitorovania EŠIF sú v súlade s legislatívnymi požiadavkami a považujú sa za vhodné na monitorovanie politiky.

Komisia sa domnieva, že aj keď tieto dve databázy nie sú interoperabilné, existujúce funkcie už do istej miery umožňujú identifikovať relevantné informácie.

Konkrétne databáza Kohesio naozaj umožňuje identifikáciu všetkých projektov v oblasti výskumu a inovácie financovaných v rámci politiky súdržnosti prostredníctvom filtra oblastí intervencie. Veľká väčšina (> 85 %) celkových investícií súvisiacich so stratégiou S3 je sústredená v krátkom rozsahu oblastí intervencie.

Používatelia môžu kombinovať tento tematický filter s ďalšími filtermi (napr. krajina, program, fond) s cieľom rozšíriť svoje vyhľadávanie a získať zoznam projektov v oblasti výskumu a inovácie, ako aj informácie o geografickom pokrytí a podrobné informácie o príslušných prijímateľoch.

Databáza Kohesio navyše využíva funkcie sémantického vyhľadávania podporované umelou inteligenciou, vďaka čomu môžu používatelia vyhľadať projekty v oblasti výskumu a inovácie

---

<sup>7</sup> <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard>.

<sup>8</sup> <https://cordis.europa.eu/>.

<sup>9</sup> <https://kohesio.ec.europa.eu/en/>.

<sup>10</sup> <https://data.europa.eu/sk>.

<sup>11</sup> <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>.



v osobitných oblastiach, ktoré nie sú priamo pokryté uvedenými oblasťami intervencie (napr. výskum rakoviny).

Pretrvávajúce úsilie je zamerané na klasifikáciu názvu a opisu projektov podľa kontrolovaného slovníka EuroVoc, ktorý udržiava Úrad pre publikácie. Tento krok ďalej zlepši možnosti vyhľadávania údajov zahrnutých v databáze Kohesio.

Databáza CORDIS okrem toho už spĺňa ciele klasifikácie EuroSciVoc, čo umožňuje určitú úroveň mapovania s databázou Kohesio.

Komisia uznáva potrebu zlepšiť existujúce rámce údajov, možnosti vyhľadávania a mapovanie údajov, monitorovanie synergií, ako aj propagáciu príkladov osvedčených postupov.

**32.** Komisia a vnútroštátne orgány sa zameriavajú predovšetkým na vykonávanie politík, za ktoré sú zodpovedné. Monitorovanie synergií takisto nebolo súčasťou regulačných požiadaviek na monitorovanie podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach.

**33.** Komisia nepretržite pracuje na lepšom vykonávaní svojich politík. Lepší návrh postupu monitorovania má teda pre tento cieľ zásadný význam. Dôležitý je aj spôsob, akým sa získavajú relevantné informácie na účely postupu rozhodovania.

V tejto súvislosti získavanie informácií s cieľom dospieť k záveru o vykonávaní programu (monitorovanie) musí byť založené na praktických dojednaniach, aby sa uľahčil postup bez vytvorenia nadmerného zaťaženia pre prijímateľov programov. V právnom rámci pre systém monitorovania fondov politiky súdržnosti sa nepredpokladá povinné a systematické oznamovanie riadiacimi orgánmi o využívaní známk excelentnosti.

Podobne nie je zavedený žiadny systém monitorovania návrhov známk excelentnosti, keďže v skutočnosti sa na ne nevzťahuje postup kontroly projektov programu Horizont.

V porovnaní s programom Horizont 2020 sa bude v rámci programu Horizont Európa zhromažďovať viac informácií o kontrole výsledkov projektov vďaka jeho rámcu oznamovania a službám a nástrojom, ktoré majú k dispozícii prijímatelia podľa stratégie pre šírenie a využívanie výsledkov programu Horizont, ako je zintenzívnenie výsledkov programu Horizont, platforma s výsledkami programu Horizont.

**34.** V tomto aspekte programov nemožno prehliadnúť úlohu vnútroštátnych orgánov.

**36.** Komisia realizovala viaceré činnosti, ktoré uviedol EDA.

Usmerňovací dokument o synergiách, ktorý bol vydaný vo veľmi rannej fáze vykonávania programu Horizont 2020, je na tento účel kľúčovým dokumentom.

Pokiaľ ide o nástroj politickej podpory, cieľom vzájomného vzdelávania nie je združiť všetky členské štáty. Šírenie výsledkov takejto diskusie v prospech ďalších krajín sa zabezpečuje prostredníctvom správ a seminárov, v rámci ktorých sa prezentujú závery, pričom sú dostupné na webovom sídle nástroja politickej podpory.

Komisia okrem toho na žiadosť miestnych alebo vnútroštátnych orgánov zorganizovala viaceré semináre určené na prezentáciu synergií, a to na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, alebo sa takýchto seminárov zúčastnila.

**41.** Orgány na vnútroštátnej úrovni zodpovedné za riadenie programov EÚ zohrávajú kľúčovú úlohu pri návrhu strategických činností a ich úspešnom vykonávaní.

**47.** Členské štáty/regióny EÚ zadefinovali obmedzený, ale často široký súbor prioritných oblastí zameraných na výskum a vývoj a témy orientované vo vyššej miere na technológie. Veľkosť prioritnej oblasti však nevyhnutne neobmedzuje možnosť vytvárania synergií.

**51.** Komisia pripomína význam budovania kapacít vnútroštátnych správ s cieľom podporiť potenciálnych prijímateľov vo fáze podávania prihlášok v rámci postupu udeľovania grantov, keďže to významne prispieva k úspešnému vykonávaniu programov Únie (na vnútroštátnej úrovni).

### **SPOLOČNÁ ODPOVEĎ NA BODY 56 AŽ 63:**

Komisia uznáva význam podpory nadväzujúcich synergií ako možného mechanizmu na ďalšie šírenie a využívanie výsledkov týchto výskumných projektov, čo môže mať významný vplyv na sociálno-ekonomický rozvoj územia.

**64.** Príkladom prepojenia medzi informáciami pochádzajúcimi z priamo riadených programov v oblasti výskumu a inovácie, ako je program Interreg financovaný z programu Horizont 2020 a EFRR, bolo vytvorenie nástroja na mapovanie synergií H2020-Interreg (nástroj na vyhľadávanie partnerov), ktorý bol zavedený v nadväznosti na potrebu vyjadrenú po predstavení experimentálnej výzvy v rámci programu Interreg Central Europe týkajúcej sa kapitalizácie. Tento nástroj je verejne dostupný na portáli financovania a verejných súťaží (pozri odpoveď na bod 29). Podnikajú sa ďalšie kroky s cieľom obohatiť databázu programu Interreg keep.eu<sup>12</sup> spravovanú programom INTERACT o trvalé identifikátory účastníkov, ako je PIC, čím sa v budúcnosti posilní aspekt synergií v oboch programoch.

**69.** Znáмка excelentnosti bola prvýkrát spustená v rámci programu Horizont 2020 a posilňuje sa v rámci programu Horizont Európa. Využívanie známky excelentnosti v programoch politiky súdržnosti sa má ďalej propagovať v kontexte posilňovania synergií medzi rámcovými programami pre výskum a inováciu a Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR).

**71.** Napriek tomu, že v nariadení o spoločných ustanoveniach z roku 2013 a v operačných programoch, ktoré boli prijaté pred začatím iniciatívy známky excelentnosti v roku 2015, sa neodkazuje na známku excelentnosti, Komisia sa snaží zhromažďovať informácie o vnútroštátnych/regiónálnych systémoch na podporu známky excelentnosti zriadených členmi spoločenstva praxe. Oznamovanie je však dobrovoľné. Len pre známku excelentnosti v rámci EIC Akcelerátora/nástroja pre MSP – fáza 2 bolo oznámených 15 systémov na podporu v 11 krajinách. Rovnaký počet systémov bol zriadený pre známku excelentnosti v rámci akcií Marie Curie-Sklodowskej. Komisia však nemá presné údaje o počte projektov so známkou excelentnosti, ktoré sa nakoniec financovali.

**72.** Pokiaľ ide o tri projekty vytvárania tímov, hoci opatrenia na poskytnutie podpory pre známku excelentnosti neboli zahrnuté v operačných programoch, Komisia má poznatky, že sa tieto projekty v rámci EFRR začali realizovať.

**74.** Od začiatku iniciatívy známky excelentnosti Komisia realizovala viaceré činnosti na zlepšenie spustenia realizácie projektov so známkou excelentnosti. Jedným z príkladov je zmena všeobecného

<sup>12</sup> <https://keep.eu/>.

nariadenia o skupinových výnimkách, čím sa členským štátom umožňuje vykonávať určité opatrenia pomoci (vrátane financovania projektov so známku excelentnosti) bez predchádzajúceho oznámenia.

Umožnilo sa tým zaviesť zjednodušenia, ktoré riadiace orgány považovali za kľúčové na uplatňovanie synergii: priama podpora známk excelentnosti (t. j. bez nového hodnotenia kvality návrhu z hľadiska výskumu a inovácie) a uplatňovanie kategórií, maximálnych súm a metód výpočtu oprávnených nákladov v rámci programu Horizont Európa. Predchádza sa tým duplicita úsilia prijímateľov a riadiacich orgánov pri predkladaní, hodnotení a výbere operácií na podporu z EFRR.

**75.** V nariadeniach týkajúcich sa politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 aj 2021 – 2027 sa ako všeobecné pravidlo stanovila podpora investícií len do MSP, keďže podpora pre malé a stredné podniky je politickou prioritou Únie.

Podobne ako v nariadeniach na roky 2014 – 2020 sa v nariadeniach na roky 2021 – 2027 uvádza jedna výnimka pre investície do podnikov iných ako MSP, ak sa takéto investície realizujú v spolupráci s MSP v rámci činností v oblasti výskumu a inovácie.

Chýbajúca podpora pre podniky v ťažkostiach je ďalším základným prvkom politiky, ktorá je založená na správnom finančnom riadení. Jediné odchýlky od všeobecného pravidla sa udelili v dôsledku pandémie COVID-19, čím sa umožnila podpora podnikov v ťažkostiach, ak boli oprávnené podľa dočasného rámca štátnej pomoci zavedeného na riešenie mimoriadnych okolností alebo v rámci pomoci *de minimis*.

## **SPOLOČNÁ ODPOVEĎ NA BODY 76 A 77:**

Mechanizmus automatického oznamovania pre všetky druhy udelených známk excelentnosti môže byť ťažké vyvinúť a náklady môžu prevážiť výhody. Komisia však zvažuje, že takýto mechanizmus v budúcnosti vyvinie pre známku excelentnosti v rámci EIC.

Riadiace orgány a ďalšie zainteresované financujúce orgány medzitým na požiadanie dostávajú úplné informácie o návrhoch projektov so známku excelentnosti v ich krajine/regióne, ktoré udelili súhlas. Tieto informácie sú od roku 2015 sprístupnené aj členom spoločenstva praxe prostredníctvom platformy spoločenstva (SINAPSE). Nie všetky riadiace orgány sú však členmi spoločenstva praxe, keďže registrácia nie je povinná.

Od roku 2015 sa na špecializovanom webovom sídle známky excelentnosti poskytujú podrobné informácie o iniciatíve, o spôsobe, akým ju využívať, o možnostiach financovania, ako aj informácie pre financujúce orgány, a to na tejto adrese webového sídla známky excelentnosti. Z webového sídla je prístupná funkčná e-mailová schránka s cieľom poskytnúť odpovede na možné otázky.

Komisia poskytuje agregované údaje o návrhoch projektov s udelenou známku excelentnosti vo verejnom prehľade programu Horizont.

**78.** Komisia na všetkých stretnutiach spoločenstva praxe podporuje riadiace orgány, aby si vymieňali svoje vnútroštátne alebo regionálne najlepšie postupy a diskutovali o otázkach súvisiacich s vykonávaním. Komisia vie o ďalších členských štátoch, ktoré zaviedli systémy na zabezpečenie optimálneho toku informácií o známke excelentnosti.

# ZÁVERY A ODPORÚČANIA (body 79 – 91)

## Odpovede Komisie:

### SPOLOČNÁ ODPOVEĎ NA BODY 79 A 80:

Zatiaľ čo Komisia uznáva, že existuje priestor na ďalšie zlepšenie pri uplatňovaní nadväzujúcich synergií, konštatuje, že príležitosti na synergie medzi programom Horizont Európa a programami politiky súdržnosti sa v období 2021 – 2027 významne rozšírili, a to prostredníctvom koordinovanejších pravidiel vo všetkých príslušných právnych predpisoch (program Horizont Európa, politika súdržnosti, všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách pre štátnu pomoc), ktorých účelom je zabezpečiť pridanú hodnotu Únie, zabrániť prekryvaniu a dosiahnuť maximálnu efektívnosť a administratívne zjednodušenie. Cieľom EFRR v oblasti výskumu a inovácie je podporiť výskum zameraný na trh a využívanie výsledkov výskumu (a to aj tých, ktoré vyplývajú z projektov programu Horizont). Je to hlavný predpoklad pre uplatňovanie nadväzujúcich synergií.

Komisia zdôrazňuje, že v príslušných právnych základoch sa nevyžaduje systematické monitorovanie synergií. Komisia však identifikovala a propagovala niektoré osvedčené postupy, ako je zhrnutie príkladov [*EU funds working together for jobs & growth* (Spoločné fungovanie fondov EÚ v záujme pracovných miest a rastu)]. Príklady synergií medzi rámcovými programami v oblasti výskumu a inovácie (Horizont 2020) a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) zahŕňajú šírenie informácií o experimentálnej výzve v rámci programu Interreg Central Europe: „Kapitalizácia prostredníctvom koordinácie“.

**81.** Komisia sa domnieva, že jej hlavné útvary zodpovedné za rámcové programy v oblasti výskumu a inovácie a EŠIF, t. j. GR pre výskum a inováciu a GR pre regionálnu a mestskú politiku, spolupracujú dobre formálne aj neformálne a v prípade spoločenstva praxe pre známku excelentnosti zapájajú aj zainteresované strany zodpovedné za návrh a vykonávanie programov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Spoluprácu na vnútroštátnej úrovni medzi týmito orgánmi zodpovednými za vykonávanie alebo pomoc pri vykonávaní programov však možno ešte viac podporiť.

## Odporúčanie 1 – Zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi zapojenými do riadenia EŠIF a rámcových programov

Komisia prijíma odporúčanie.

Komisia uznáva význam a pridanú hodnotu zlepšenia spolupráce medzi orgánmi členských štátov zodpovednými za politiku v oblasti výskumu a inovácie a operácie a vnútroštátnymi orgánmi v rámci politiky súdržnosti zodpovednými za výskum a inováciu. Zblíženie týchto komunít prispeje k vytváraniu a podpore prepojení a výmene poznatkov a postupov.

**82.** Komisia sa domnieva, že je dôležité uľahčiť prístup k informáciám o projektoch a prijímateľoch podporovaných z jej fondov a nástrojov. Pokiaľ ide o EFRR, nedávno spustená (marec 2022) databáza Kohesio obsahuje komplexné a aktualizované informácie o projektoch a prijímateľoch podporovaných v rámci politiky súdržnosti. V interoperabilnom formáte sa v nej agregujú, štandardizujú a opätovne zverejňujú informácie, ktoré riadiace orgány zverejnili v zozname operácií.

Prehľad programu Horizont zahŕňa podrobné údaje o financovaných projektoch a ich prijímateľoch.

**83.** Zatiaľ čo Komisia uznáva potrebu zlepšiť existujúce rámce údajov, možnosti vyhľadávania a mapovanie údajov, domnieva sa, že v súčasnosti nie je potrebná interoperabilná databáza so spoločnou a štatistickou taxonómiou na poskytovanie primeraných funkcií, napríklad na účely vyhľadávania v databáze alebo mapovania. Komisia sa domnieva, že funkcie existujúcich databáz umožňujú identifikáciu relevantných informácií.

**84.** Komisia sa domnieva, že je dôležité monitorovať využívanie existujúcich synergických mechanizmov. V niektorých prípadoch je to z podstaty zložité, a to aj preto, že relevantné informácie sú dostupné len na úrovni členských štátov. Právna požiadavka na oznamovanie neexistuje, Komisia však skúma dobrovoľné prístupy na zhromažďovanie relevantných informácií, ako je prehľad známky excelentnosti.

Komisia bola schopná identifikovať a propagovať príklady osvedčených postupov aj bez zavedenia systematického monitorovania. [https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/seal-excellence\\_en](https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/seal-excellence_en)

Komisia sa nepretržite zapája do činností zameraných na zvyšovanie informovanosti (prostredníctvom webového sídla známky excelentnosti, kanálov sociálnych médií, prostredníctvom národných kontaktných miest a siete European Enterprise Network) a na propagáciu koncepcie synergií na viacerých cieľných podujatiach (napr. pracovná skupina pre výskum, Európsky týždeň regiónov a miest).

## Odporúčanie 2 – Využívať potenciál údajov na podporu synergií

Komisia prijíma odporúčanie.

Komisia uznáva potrebu zlepšiť existujúce rámce údajov, možnosti vyhľadávania a mapovanie údajov, monitorovanie synergií, ako aj propagáciu príkladov osvedčených postupov.

**85.** S cieľom podporiť väčšie synergie Komisia 5. júla 2022 zverejnila oznámenie Komisie o synergiách medzi programom Horizont Európa a programami EFRR („usmernenie o synergiách“)<sup>13</sup>, čím sa rozšírili odborné znalosti a kapacity zainteresovaných strán na realizáciu nových príležitostí.

**86.** Komisia od júla 2022 zorganizovala súbor podujatí zameraných na šírenie informácií a seminárov, aby objasnila nové „usmernenie o synergiách“ zainteresovaným stranám v členských štátoch. Tieto činnosti budú pokračovať v nadchádzajúcich mesiacoch.

**87.** Z najnovšej štúdie<sup>14</sup> o stanovovaní priorít v stratégiách pre inteligentnú špecializáciu (stratégie S3) v EÚ vyplynulo, že prioritné oblasti stratégií S3 v EÚ vychádzajú prevažne z objektívnych postupov identifikácie založených na údajoch. Viedlo to k prístupom stanovovania priorít v rámci členských štátov/regiónov EÚ, v ktorých sa definuje obmedzený, ale často široký súbor prioritných oblastí zameraných na výskum a vývoj a viac tém založených na technológii. Veľkosť prioritnej oblasti však nevyhnutne neobmedzuje možnosť vytvárania synergií.

**90.** Všetci prijímatelia grantov programu Horizont 2020 si musia stanoviť plány pre nadväzujúce využívanie, nemusia vždy zvažovať finančné prostriedky z EŠIF ako mechanizmus na ďalšie využitie

<sup>13</sup> Pozri odpoveď na bod 19.

<sup>14</sup> Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, *Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report* (Štúdia o stanovovaní priorít v stratégiách pre inteligentnú špecializáciu v EÚ: záverečná správa), Úrad pre publikácie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>.

svojich výsledkov výskumu. Toto samo osebe nie je problematické, ak plány využívania nie sú podmienené trvalými subvenciami z rozpočtu EÚ.

Nízky počet odkazov na EFRR je spôsobený aj skutočnosťou, že je zložité identifikovať viacero rokov vopred, ktoré fondy sa budú využívať.

### **Odporúčanie 3 – Zvýšiť využívanie nadväzujúcich synergií**

Komisia prijíma odporúčanie.

### **Odporúčanie 4 – Zlepšiť tok informácií o projektoch, ktoré získali známku excelentnosti**

Komisia prijíma odporúčanie a zlepší tok informácií o projektoch, ktoré získali známku excelentnosti.